

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Pentru ca cetitorii noștri să aibă ocaziune a se informa despre părerile străine cu privire la proiectul de lege despre introducerea limbei maghiare în scolile populare nemaghiare, mai reproducem și următorul articol interesant, publicat în „Politik” din Praga, dto 27 Faur a. c. —

Noua asupra a naționalităților din Ungaria.

Pesta, mijlocul lui Faur.

Un scriitor frances (Montégut), care a făcut studii speciale asupra raselor omenesci, era de părere, că rasa mongolică mai curând e gata a peri, decât să renunțe la stăpânire și asupra ei. În a căruia spirit nu se ivește cu stăruință acest adevăr, dacă acela urmărește cu atențiune întreaga purtare a Maghiarilor față cu naționalitățile din Ungaria. Maghiarii s'au și aflat odată la marginea periei și au simțit trebuința, a se pune în conțelegere prietenească cu naționalitățile, cu concetățenii lor; căci precum ei înșii mărturisiră, viitorul lor ar atârna dela concordia tuturor cetățenilor. Însă abia ajunseră ei prin deosebite împregiurări favorabile, a pune mâna pe puterea statului, și de loc reinviă vechiul simț al rasei lor de domnire, și ei practisară asupra naționalităților din Ungaria cu o consecență, ce n'a putut isvorî din recea precugetare, ci numai din deosebitul lor simț de rasă; pentrucă dacă ar esista o precugetare, atunci Maghiarii nu și-ar fi ales tocmai momentul de a face un pas spre a pași cu un nou act de asupra impropria naționalităților. Încurcături din Orient cu nemijlocita lor apropiere de Ungaria, raporturile din Ungaria și Cislaitania, indispoziția Croației, marea calamitate financiară, noua crasă ministerială și poziția foarte schimbăcioasă a partidului din dietă — sunt de sigur lucruri atât de însemnate, încât nici unui popor afară de Maghiari să nu i plesnească prin minte, a mai mări tocmai într'un astfel de moment nemulțămirea și esacerbarea naționalităților, ce numără cu milioanele.

De sigur este o idee foarte nefericită îndeobște, cu deosebire însă în momentul acesta, a pași cu un proiect de lege, a cărei învederat scop este, maghiarisarea scoalelor populare. Sugrumarea naționalităților s'a și săvârșit mai pe toate terenurile: în justiție, în administrație, în scolile mai înalte și mijlocie, a rămas numai scoala populară; și adecă scoala populară confesională, căci scoala comună s'a și maghiarisat după putință. Dar scoala populară confesională, care s'a putut pune sub scutul bisericeii și al autonomiei garantate, a rămas până acum cruțată de asupra și această fortăreață avea să fie dirimată. Ministrul maghiar de culte a pregătit un proiect de lege, în a căruia virtute limba maghiară are să fie obiect obligat de învățământ în toate scoalele populare (chiar și în scoalele elementare cele mai de jos). Ori cine cu-

noasce relațiunile Ungariei mai de aproape, acela nu va pute înțeleg un proiect de lege ca acesta. Dacă scoala populară are să învețe pe copii scoala populară elementare, apoi aceasta de sigur numai în limba maternă va fi cu putință; dacă însă copilul afară de cunoștințele elementare are să învețe încă o altă limbă, lui cu totul străină, atunci aceasta o poate numai pe contul învățământului elementar. Și chiar dacă ar fi cu putință, precum e de tot cu neputință, că copilul să învețe perfect această limbă străină, el trebuie să uite această limbă străină, de loc ce părăsește scoala populară, căci în comitatele slovăcesci, românesci, sârbesci și săsesci nu este nimenea (afară de persoanelle oficiale) cu care ai pute vorbi maghiare. Dar Maghiarii vreau să încerce maghiarisarea și în direcția aceasta și nu se sfiesc, a vătămă simțemintele cele mai sfinte ale concetățenilor lor nemaghiari.

Ușor se înțelege, că amintitul proiect de lege a provocat a naționalități cea mai mare amărăciune, dar cine să cutează a se opune omnipotenții Maghiarilor? Terorismul exercitat a făcut să amuțească naționalitățile aproape cu totul. De o opoziție națională la Slovacia din Ungaria nordică nu poate fi vorba. Funcționariul, proprietariul mare, este cel mai zelos propagator a maghiarismului și cuvântul slovac este formal proscris. În sudul Ungariei, de când cu prigonirea Sârbilor și cu arestările în masă înainte cu doi ani, fie-care se îngrijesce de siguranța sa personală. Numai Românii li se lăsase oarecare teren de activitate, de oare-ce Maghiarii cochetau cu ei ca de nesce aliați împotriva Slavilor. Pe când Sârbii de vr'o câți-va ani nu și mai pot ține congresul bisericesc, Românii regulat au ținut sinoadele lor bisericesci. Archiepiscopul Romanul — bag samă — de mulțămîta a aflat de lipsă, să țină o cuvântare împotriva Slavilor în casa de sus cu privilegiul desbaterii de adresă, o cuvântare, ce a sunat chiar ca o denunțatie în contra Sârbilor. Este probabil, că această cuvântare i s'a luat în nume de rău chiar din partea Romanilor (? Red. „Tel. Rom.”) și archiepiscopul se grăbi a îndrepta greșala (? Red. „Tel. Rom.”). Amintitul proiect de lege despre introducerea limbei maghiare în scoalele populare a oferit archiepiscopului ocaziunea, de a se pune în fruntea Romanilor și a protesta împotriva acestei asupriri nouă a naționalităților. De o scutință din partea dietei nu pute fi vorba, având în vedere maioritatea maghiară a casei. Nimic deci mai firesc, decât că Românii să se adreseze de-adreptul la coroană.

Deputațiunea română ce s'a dus la Viena și în adevăr a fost primită de împăratul, a avut în tabăra maghiară efectul, a veni bombe, mânia pentru aceasta se maschiasă numai rău. Maghiarii se mângăie cu respunsul împăratului și cu aceea, că celelalte naționalități n'au luat parte. Și acum încă toate foile maghiare fac a se înțelege clar, că tocmai pașul întreprins la Viena de Români va

accelera numai prezentarea și primirea proiectului despre introducerea limbei maghiare în scoalele populare. De sine se înțelege, că toate foile din Pesta sunt năcăjite asupra Romanilor, dar „Pester Lloyd”, căruia i place a se numi o foaie „europeană” și liberă de ori-ce șovenism a adus în afacerea aceasta din peana redactorului en chef însuși un articol, ce nu lasă nimic de dorit încât pentru îndrăzneală și impertinență.

Legea ar fi numai în interesul naționalităților înseși. Prin cunoștința „limbei de stat” ele s'ar pute cualifica pentru toate oficiile, ca și când n'ar esista o mulțime de oameni, cari cunosc limba maghiară chiar așa de perfect, ca și limba lor maternă și totuși, fiind ei Slovaci, Români, Sârbi sunt dați înapoi, afară dacă ei sunt renegați perfecți.

Mai mult, „Pester Lloyd” susține, că naționalitățile nu sînt nicăiri în Europa părtașe de o libertate atât de estinsă.

Așa numita lege pentru naționalități, dice „Pester Lloyd”, este pentru naționalități atât de tolerantă și liberală, ca nici o altă lege din lume într'o țeară poliglotă. Însă s'ar pute dovedi cu paragrafi a mână, că această lege nu ridică la vigoare de lege „egala îndreptărire”, (precum stă în titlul) a naționalităților, ci supremația Maghiarilor. Dar chiar și în acele dispoziții, ce cuprind pentru naționalități câte ceva favorabil (ca sfărimituri), nu se află nici un singur paragraf, care să nu fi fost vătămă de multe ori. Să ne aducem numai aminte de plânsoarea Sașilor (ca să nu vorbim de loc de alte naționalități) în dietă în Noemvrie 1873 și de esemplele eclatante de vătămă a legii pentru naționalități. Să ne aducem aminte de interpelația cătră ministrul de justiție, că judecătorile resping cu volnicie acte nemaghiare, că ministrul a trebuit să recunoască această volnicie, făcând să se în afacerea aceasta să se fi îndreptat ceva până în ziua de astăzi, și fără ca să se fi „prezentat” novela făgăduită, ce ar ave să sancționeze procederea judecătorilor. Să ne aducem aminte de acel cas, când trei advocați români, provocându-se la lege pentru naționalități, unul după altul n'au voit să apere pe un client român în limba maghiară, și când inculpatul pentru o crimă capitală a fost condamnat fără apărare și numai tabla regie a comandat ex offo pe un Maghiar ca apărătoriu!

Dar ce vorbim noi de legea pentru naționalități? Nici nu esistă vre o lege pentru naționalitățile din Ungaria. Într'o țeară, în care se pot fabrica procese de lesă-maiestate, unde nu se sfiesc a chema de mărturie criminali pedepsiți; într'o țeară, în care fără însciință să s'evărsesc arestări în masă ca să mersă preventivă împotriva unei primejdii inchipuite — naționalitățile să nu aibe cauză a se plânge de asupra, și „Pester Lloyd” are sfruntarea a susține, că naționalitățile din Ungaria sînt părtașe de o libertate, ca nicăiri în Europa!

Și dacă aceste naționalități asuprite din când în când cer scutirea Domnitoriului lor legitim, atunci „Pester Lloyd” de loc e gata cu prepusul de lesă-maiestate. Românii urăsc limba maghiară, pentru că ei nisuesc la o unire cu România! Ce ușor se joacă cu cuvântul „lesă-maiestate” față cu naționalitățile, deși apărătoriu lui Dr. Miletics deja a spus procurorului unguresc: să nu se vorbească în casa spânzuratului de streang!

În adutul de în Viena să și aducă aminte de lealitatea și jertfele acestor naționalități din Ungaria, precum s'au dovedit în timpurile grele ale monarchiei, când Maghiarii tindeau la sfărîmarea monarchiei. Și aducându și aminte, să nu se ignoreze cu totul nașonoriile din Ungaria. Naționalitățile din Ungaria mai pe urmă vor pute deveni cu totul tăcute, dară amărirea, ce o port în inimă, poate ave urmări grele. Cel mai nou proiect de lege despre maghiarisarea scoalelor populare este un atentat asupra esistenței spirituale a Slavilor și Romanilor din Ungaria. Un astfel de atentat ar pute numai deschide un abis între ei și Maghiari. Simțul rasei lor de a stăpâni orbesce pe Maghiari, încât ei nu vîd primejdia, în care ei înșii se aruncă; dar interesul monarchiei întregi este mai presus de interesul și orbirea Maghiarilor.

Revista politică.

Sibiu, în 23 Februarie.

„Pesti Naplo” publică textul petițiunei episcopilor ruteni în cauza introducerea limbei maghiare în scoalele populare. Nici spațiu nu ne permite, dar nici nu merită, că să reproducem și noi acele frase servile ale episcopilor ruteni cătră guvernul maghiar. Dacă un popor ajunge a recunoască, că salvarea lui atârna dela introducerea unei limbi străine în scoalele elementare, acel popor a încetat de a mai fi. Episcopii ruteni însuși au subscris sentiunța de moarte a credincioșilor biseciceii lor, când dic în petițiunea amintită: „Cu atât mai puțin poporul nostru va denega această măsură de aprețire limbei maghiare; poporul nostru dorește din inimă, ca generațiunea viitoare să se crească pentru viața practică.” Adecă Rutenii voiind a ave oameni pentru viața practică, au trebuință să i crească cu limba maghiară! Servilismul episcopilor ruteni greco-catolici se prezentă în forma cea mai precisă în următorul pasagiu al petițiunei: „dispozițiunea autoamă a administrațiunei noastre diecesane, prin carea învățătorii se îndatoresc a preda în scoalele confesionale limba maghiară, (poporul nostru) a primito nu numai în mod favorabil, ci a dorit și a urgat deadreptul și acolo, unde buvoința s'a zădărnicit prin negligența învățătorilor sau prin lipsa puterii instructive și a mijloacelor, s'a plâns (poporul) singur numai din aceasta cauză la oficiul bisericesc în contra învățătorilor lor.” „Pester Lloyd” ne spune cu oare-care emfasă, că mini-

strul va așterne aceasta petițiune a episcopilor ruteni Majestății Sale.

Desbaterile în delegațiuni vor consuma mai mult timp decât s'a crezut. Ministrii austriaci Stremayr, Taffe și Pretis au părăsit Budapesta și s'au reintors la Viena, dovadă că în cercurile delegaționale austriace situația este favorabilă guvernului. Delegațiunea austriacă a votat în ședință plenară creditele suplimentare pentru reprezentanțele diplomatice în România, Serbia și Muntenegru. Comisiunea bugetară a acestei delegațiuni a primit o rezoluțiune, care o presce a se folosi banii votați pentru cheltuieli de administrațiune și de investițiune. Conte de Andrassy a declarat, că ambele guverne ar fi de acord a propune rezolvirea provisorică a cesțiunilor deschise în afacerile bosniace sau prin declarațiuni formale sau prin o lege ad hoc. Ministrul de resbel a făcut, în senul comisiunii bugetare a delegațiunii austriace, o lungă espunere despre acțiunea trupelor austriace în cele două provincii turcesci, începând dela formarea primului corp care a intrat în Bosnia și până la desconcentrarea parțială a armatei de ocupațiune.

Comitele Andrassy a declarat că negocierile începute cu Serbia în privința nouelor raporturi comerciale ale monarhiei cu acest principat, s'a întârziat pentru moment din cauză că trebuiesc precedate de o înțelegere prealabilă între ministeriul austriac și cel ungar asupra principiilor care au să serve de basă acestei convențiuni comerciale. Negocierile pentru a ajunge la această înțelegere se urmează de prezent.

În Praga s'a ținut în zilele aceste un meting cehes, care a fost cercetat de 2000 persoane. Acest meting a primit o rezoluțiune, în care se accentuează necesitatea unei înțelegeri cu populațiunea germană.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Săliște, în Februarie 1879. (Sinodul protopresviteral). În Dumineca trecută s'a ținut aici în fiitoare rezidență a protopresviterului — sinodul protopresviteral ordinar. La 8 oare dimineața s'a celebrat sf. liturghie, cărei a urmat un părăstas solemn în memoria mecenatului Emanuel Goszdu. Părintele administrator al tractului dom. Moise Toma a ținut cu aceasta ocaziune o vorbire potrivită, în care a schițat pe scurt biografia și meritele marelui bărbat. La 11 oare s'a întrunit sinodul în localitățile frumoasei scoale din Săliște. După ce s'a deschis de cătră domnul administrator cu o cuvântare ocazională, sinodul a purces la agendele sale normale în Statutul organic. Mai întâiu s'a verificat deputații și s'a constatat, că sunt prezenți 31 deputați; prin absența lor au escelat deputații din „inteligință.” Alegerea comitetului protopresviteral și a epitropiei protopresviterale, căruia premerse o consultare lungă, s'a efectuit prin aclamațiune spre mulțămirea tuturor. Notariul sinodului a cetit apoi raportul comitetului protopresviteral despre starea protopresviteratului în anul espirat. Acest întresant raport, sinodul l'a luat la plăcuta cunoștiință, și v'il alătur aici cu rugarea al publica.*) După ce astfel ordinea zilei era eshauriată dl Eugen Brote (Sibiu-cetate și Sibiu-Josefstadt), sulevând cesțiunea scoalelor și amintind de pericolul, ce amenință scoala, biserica și națiunea prin proiectul de lege pentru introducerea limbei maghiare ca studiu obligat în scoalele populare, a făcut propunerea, ca o deputațiune a acestui sinod să se presente la Esceleța

Sa I. P. S. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul și să i mulțamească în numele sinodului pentru pașii întreprinși în aceasta cauză la Înaltul Tron. Propunerea f'u primită între entusiastice „se trăiască” și sinodul a și proces îndată la alegerea acelei deputațiuni. Dl. D. Comșa (Sibiu-Poarta-Turnului) în sfârșit a propus ca comitetul protopresv. și epitropia să se îndatoreze a căuta căi și mijloace pentru creșterea și înmulțirea fondurilor protopresviterale.

Primindu-se aceasta propunere, sinodul s'a încheiat la 2¹/₂ d. p.

Bran în Februarie. (Eforia scoalelor capitale din Bran). Restaurându-se, în urma unui cercular protopresbiteral de sub Nr. 50 1879, reprezentanța scoalelor capitale brăne, compuse din 30 membrii (10 preoți și 20 mireni), de cătră sinoadele parochiale din subcomunele brăne, se determină din partea reverendisimului d. protopresbiter al tractului Brașovului Iosif Barac, ca administrator al protopopiatului Branului, ziua de alegere a eforiei pe 30 Ianuarie a. c.

În aceeași zi adunându-se corporațiunea reprezentativă a scoalelor rom. brăne în maioritate (9 preoți și 16 mireni) pe la 11 oare a. m. în localul scoalelor capitale, onoratul domn protopresbiter Iosif Barac, sub a căruia presidiu se sevăși acest act, provoacă a se înscrie toți membri prezenți ai reprezentanței scolare. După înscriere dnul president ține o cuvântare, în care arată membrilor prezenți scopul întrunirii lor, accentuează însă activitatea ce o au în următorul period de 3 ani în genere, și în această ședință în specie. Cuvântarea reverendisimului protopresbiter f'u primită cu însuflețite: „Să trăiască.”

Alegându-se la propunerea părintelui I. Moșoiu de notar „ad hoc” învătătoriul Ilariu Reit, să pune din partea dlui president la ordinea zilei alegerea a 12 membrii ordinari, și a 3 supletori ai eforiei scolare pro 1879 1880 și 1881, și conform statutului acestei scoale, prin voturi secrete; iar pentru scrutinarea voturilor, ca bărbați de încredere se aleg: părintele I. Moșoiu, primarii I. Stoian și G. Mănoiu.

Făcându-se în cea mai bună ordine votisarea prin sedule, și scrutându-se voturile, se cetesce prin onoratul presidiu rezultatul alegerii, din care rezultă, că, de membrii ordinari ai eforiei cu maioritate de voturi sunt aleși: patru preoți și opt mireni, iar de membrii supletori 1 preot și 2 mireni.

Toți acești membrii, partea cea mai mare realeși și totdeodată și membrii fundatori, sunt bărbați capabili și inteligenți de sarcina luată asupra-le, bine meritați și interesați de scoală, zeloși într'u a promova cultura în aceste scoale. Afară de acești bărbați deveniți efori, Brănenii au de a se bucura și de mai mulți alți indiviși, cari și au căscigat merite pe terenul scolar, cari cu tot dreptul ar fi meritat a se enumăra între noii efori, dar regretă eforia, că aceasta n'a permis nici statutul organic, nici al acestei scoale care determină numărul eforilor ordinari la cifra 12. Aceasta însă nu-i va gena nimic, fiind de firma părere, că acei bărbați cari din cauzele indicate mai sus nu au putut intra pe acest trieniu în eforia scolară, vor lucra și în viitor tot cu aceea ardoare, paralel cu actualii efori într'u prosperarea învățământului și în specie a acestei scoale.

Dacă n'ași abusa de spațiul acordat, și n'ași incomoda pe P. T. lectori ai acestui diuaniu, lângă această restaurare a eforiei noastre ași adauge și constituirea ei ce se făc'u tot în această ședință și la propunerea membrilor eforiali, tot sub presidiul reve-

rendisimului domn protopresbiter Iosif Barac.

Ca president al eforiei se realege prin aclamațiune și urări de „Să trăiască” părintele Ioan Moșoiu; ca vice-president se alege părintele Leontin Pușcariu; ca notariu învățătoriul dirigent dela aceste scoli, respective actualul învățătoriul dirigent Ioachim Ciurea; de casariu se realege Bucur Reit și de controlor primarul G. Mănoiu, toți prin aclamațiune și întâmpinați cu urări „Să trăiască.”

Constituindu-se astfel eforia scoalelor capitale gr. or. din Bran, reverendisimul d. protopresbiter încheie ședința prin o cuvântare acomodată prin care optează (eforiei) interes viu și concordie spre a pute opera interesele scolare, spre a și pute împlini consciincios sarcinile, ce și lea primit cu ocaziunea acestei ședințe, având în vedere numai progresul și prosperarea acestor scoli. Această cuvântare se primă cu însuflețite „Să trăiască.”

Fiind timpul prânzului, mai toți eforii în frunte cu reverendisimul domn protopresbiter, merg la un prânz comun unde se rădicară mai multe toaste. Primul toast l'ridică părintele Ioan Moșoiu în sănătatea reverendisimului d. protopresbiter pentru înțeleapta conducere a acestei ședințe. Al doilea toast l'ridică on. d. protopresb. Iosif Barac în onoarea eforiei scolare și a presidentului ei I. Moșoiu. Se mai rădicară și alte toaste precum din partea părintelui L. Pușcariu, primarilor I. Stoian și G. Mănoiu etc. unele în onoarea reverendisimului protopresbiter, altele în onoarea actualului president eforial I. Moșoiu, altele în onoarea membrilor eforiei etc.

Înaintând timpul, apropiindu-se oarele de sară, reverendisimul protopresbiter Iosif Barac și ea adio dela comesenii sei și pornesce spre Brașov; ceilalți membrii încă se despart ducând cu sine cele mai dulci suveniruri.

Raport general

despre starea bisericească scolară și funcțională din protopresbiteratul Sibiuului I pe anul 1878.

Venerabil Sinod! Venind comitetul protopresbiteral ca să vă deee ași samă despre starea protopresbiteratului nostru cu încheierea anului 1878, de trei lucruri își încopie raportul seu: partea materială, activitatea și rezultatele ajunse.

Combinând sub titlul de partea materială statistica economică în cele două părți generale ale ei mișcământul populațiunii și produsul sau averea, se arată următoarele:

În tractul nostru protopresbiteral, care constă din 18 parochii, numărul populațiunii la încheierea anului 1878 este preste tot:

bărbați	11,612
femei	12,348
cu totul	23,960
s'au născut în decursul anului	786
au murit	623
prin urmare mai mulți născuți cu	163.

Pe lângă toate aceste însă numărul sufletelor din anul 1877 când a fost 24,244 față cu anul acesta cu 23,960 arată o scădere de 284.

Așa dară în privința numărului populațiunii am fi suferit o pierdere însemnată în decursul anului 1878, carea nu poate fi cauzată decât prin emigrațiuni; ceea ce dovedesce o îngreunare păgubicioasă a condițiunilor de existență în starea poporului, și ne împune datorința de a încerca și noi mijloace, pentru îmbunătățirea sorții fiilor bisericei noastre.

În cele 18 parochii respective la număr de 23,960 sunt aplicați spre conducere și păstorire 24 parochii și 3 administratori parochiali, prin urmare la câte 888 suflete un preot; pe lângă acestia se mai află aplicați 1 ca-

pelan și 1 diacon. Diferența față cu anul trecut se arată numai în numărul capelanilor, cari în 1877 au fost 2, iar în decursul acestui an a rămas 1, ceea ce provine de acolo, că murind veteranul paroch Ioan Arsenie din Gurariului, fostul capelan lângă densus Ioachim Muntean s'a promovat de paroch.

Cea mai însemnată schimbare, petrecută în sfera administrativă a tractului acestuia, este cea referitoare la conducătorul tractului. În urma resignării p. protopresbiter Ioan Hanea dela administratura tractului, prea ven. consistoriu archid. prin înalta ordinațiune din 19/7 1878 Nr. 1928 pl. a aflat de bine, a denumit de administrator al acestui tract pe administratorul parochial, din suburbiul inferior al Sibiuului, P. Moise Toma.

Căsătorii în 1878 au fost 199, iară divorții de matrimoniu, cari au trecut în valoare de lege 7. Numărul proceselor matrimoniale încaminate, pendente și nehotărâte până la finea anului este de 14.

Aceste dese casuri de procese matrimoniale și divorții, provin în partea cea mai mare din condițiunile de viață ale căsătoritorilor, deprinși și necesități ași agonisi subsistența în locuri depărtate și prin aceasta adese ori în împregiurări cauzătoare de înstrăinare între soț și soție.

Încât se referă acest raport la mișcământul populațiunii afară de procesele divorțiale, se substerne aci sub // protocolul protopresbiteratului din care se poate vedea starea lucrului și în special pentru fie-care parochie.

Averile bisericesci din întreg tractul protopresbiteral sunt la finea anului: a) edificii în valoare de fl. 102,906.12 b) pământuri în valoare de fl. 13,692.— c) bani și hârtii de preț fl. 42,983.38 d) fonduri fl. 44,777.66 preste tot fl. 234,259.16*)

Între aceste mai departe nu sunt computeate prețurile edificiilor de biserică din parochiile Galeș, Gurariului, Poplaca, Sibiu-cetate și Turnișor, fiind că în rapoartele venite de acolo nu au fost indicate. În special la fie-care parochie se poate vedea starea averii bisericesci din conspectul aci sub // alăturat.

Ca să se poată vedea diferența dintre averile bisericesci din anul acesta, față de cel premers, ar fi fost de lipsă datele din anul 1877, cari însă atunci nu au fost culese, și astfel nu se poate face evident sigurul progres din anul 1878.

Fondul tractului protopr. care la încheierea bilanțului din anul trecut era de 510 fl. 64 cr. s'a ridicat până la finea anului 1878 cu înlocările făcute în Ianuarie a. c. în contul anului trecut la suma de 591 fl. 54 cr. Creșcământul fondului a provenit din interesele capitalisate 34 fl. 10 cr., din tacele dela cununii 46 fl. 90 cr. cari se află depuși la institutul „Albina” cu 7% după cum se vede din protocolul fondului și din cărticica de depuneri.

SCOALELE.

Ce privesce starea scolară din singuraticile parochii ale tractului, cu referință la ajustarea și recuisitele scolare, în general privită nu diferesc de cea din anul premers.

Starea scolară privită din diferite puncte de vedere mai speciale, dă următorul prospect:

1. Dintre toate comunele noastre parochiale numai în Amnaș și în Rusciori nu s'a ținut scoală în decursul anului scolar 1877/8; și aceasta din cauza sărăciei acestor două parochii, cari n'au avut cu ceși susține învățători; pentru anul curent însă s'au

*) Se observă și aici că în raport lipsesc datele despre averile bisericilor din Săliște și Sibiel, de unde nu s'au asternut; mai departe din Amnaș unde în raport nu s'a arătat prețul lucrurilor și din Rusciori de unde a sosit prea târziu.

*) Îl publicăm la alt loc.

aședat și în aceste parochii învățători, și astfel pe venitor vom fi în pozițiune a nu mai înregistra în raportul nostru astfel de excepțiuni nemulțămitoare.

2. Dintre parochiile tractului nu mai dea n'au edificii de școală, și a-nume cea din Sibiiu cetate și cea din Rusciuri.

3. Toate edificiile de școală sânt corespunzătoare, afară de cel din Amnaș și din suburbiul inferior al Sibiiului; din partea parochiei din urmă s'au întreprins dispozițiuni și pași pentru a pune la cale edificarea unei școli noi.

4. Fonduri școlare se află în parochiile:

Sibiiu-cetate	fl. 1,300.—
Sibiiu-poarta turnului	140.—
Săliște	6,550.—
Sibiiu-Iosephstadt	755.7
Cacova	1000.—
Galeș	700.—
Gurariului	25.—
Săcel	10.—
Tilișca	699.47

suma fl. 11,179.54

față cu anul trecut cu . fl. 9,352.—

Se arată un crescământ de fl. 1,827.54

5. Edificiile școlare din cele 16 comune bisericesti cu școli proprii reprezintă un capital de fl. 47,730 față cu anul trecut de . fl. 49,130

arată un scădemânt de . fl. 1,400 care provine de acolo, că rapoartele școlare din unele comune nu sânt în strictă consecență cu acteactele.

6. În celelalte imobiliile (pământuri și edificii — afară de edificiile școlare) averea școlară din tract se urcă la suma de . fl. 21,220.—

7. În mobile peste tot fl. 1,601.70 În sumă totală: a-
verea școlară din tract reprezintă un capital de . fl. 81,731.24

8. Venitele școlari sânt în anul 1877/8:

a) din nemșcatoare	fl. 2,010.—
b) din fonduri	fl. 973.—
c) din mișcatoare	fl. 413.—
d) din alte isvoare (mai vertos din alodii)	fl. 4,431.50

în sumă totală fl. 5,867.50

9. Numărul copiilor obligați a umbla la școală în anul 1877/8 a fost: dela 6—12 ani copii 1147, copile 1033, la olaltă 2180; dela 12—15 ani copii 550, copile 455, la olaltă 1005, în sumă totală 3185, din acestia au cercetat școala: dela 6—12 ani copii 965, copile 717, la olaltă 1686; dela 12—15 ani copii 186, copile 260, la olaltă 446, în sumă totală 2132.

Prin urmare fără instrucțiune au rămas 1053. Diferența față cu anul premers cu 1702, copii umblători la școală este 430. Prin urmare se arată un progres îmbucurătoriu.

După sporiul făcut se arată următorii: destinași 454, buni 1172, debili 506.

Proveduți cu cărți școlare: preste tot 1535, în parte 418, neproveduți 179.

Învățământul a durat: mactumul 10 luni, minimul (un singur cas) 6 luni, terminul mediu 8 1/2 luni.

Școlari prezenți la esamene: în sem. I 1691, în sem. II 1399.

Grădini pentru școala de pomărit se află în 9 parochii, cultivate 3, necultivate 6.

Locuri pentru gimnastică se află la 6 școli.

Biblioteci școlare sânt la 4 școli.

În cele 16 școli parochiale au funcționat învățători 26 și învățatoresc 1, preste tot 27. Din acestia pedagogi absoluți 16, clerici absoluți 11, cu esamen de calificățiune 15, ca provisorici 8, ca definitivi 19.

Salariile învățatoresci au fost:

a) din fondul școlar	fl. 2,400.—
b) din alodii	3,220.—
c) din lada bisericii	580.—

d) dela popor	238.50
e) în naturalii peste tot	419.—
la olaltă:	6,857.50
Față cu anul premers cu	6,245.—
se arată o îmbunătățire cu	612.50
Mactumul salariilor învățatoresci a fost	400.—
iară minimul	169.—
în terminul mediu	265.66

În special starea școlară din fiecare parochie se vede în rapoartele aci sub ///. alăturate.

Reprivind preste tot starea bisericesti, școlară și fundațională ni se arată în privința economică, și anume cu respect la mișcământul populațiunii un regres îngrijitor, carele continuând ar pute deveni și mai îngrijitoriu.

În privința averei ni se arată o sporire deși nu mare, dar îndestulitoare în față împregiurărilor între cari trăim.

În privința școlară peste tot asemenea se arată un progres iarăși deși nu mare, totuși îmbucurătoriu. Excepțiune au făcut școlile din Cacova și Gurariului, unde sporiul arătat la esamene a fost de tot neindestulitoriu.

În privința stărei morale, prospectul este tot ca și în anul trecut, în genere mulțamitor.

Sibiiu în 30 Ianuarie 1879.

Moise Toma m. p.,
adm. ppsc.

Varietăți.

* (Necrolog). În 28 Faur st. n. a. c. s'a petrecut la cele eterne remășițele pământesci a fericitului în dl Teodor Genț paroch român gr. or. în comuna bisericesti Ceisoara și Filia Topa inferioară în protopresbiteratul Popmezeului comit. Biharia, după o fericită căsătorie de 33 ani, în etate de 51 ani; servițiu la altariul d-lui 32 ani. Lăsând în doliu pe nemângăiații fii: Ioan Genț abs. teolog, Iosif învățătoriu, cu soția Saveta născ. Moga, Ana cu soțul Ioan Papp abs. teolog, Floarea cu soțul Solomon Petrilă, ginerele Petru Lazar preot gr. or. în Varviz, pe cuscrul Vasiliu Moga preot gr. or. în Chesie, pr. și pre alți consăngeni, amici și cunoscuți.

Înmormântarea s'a celebrat prin o frumoasă cunună de preoți la nr 14 cu dl protopop în frunte, mulți învățători, 4 teologi absoluți, fiind de față și un public numeros din toate clasele poporului; și din opidul Ceica Maghiară a luat parte întreaga inteligență, întreg corpul judecătoresc atât pretorial, cât și regesc fără deschilinire de naționalitate. Rever. domn Elia Moga protopresbiterul Popmezeului a ținut un discurs funebru care stoarse lacrimi din ochii asistenților la trista ceremonie.

Reposatul și-a iubit națiunea și confesiunea cu un zel și devotament esemplariu. Fie-i țărina ușoară și memoria eternă!

* (Ce nu face omul în mănăie?) Frații maghiari — înțelegem pre cei cari conduc astăzi destinele țării, căci bietul popor geme sub greutatea povărei statului — nu știu de mănăie ce să mai facă, ca să rescoale toată lumea asupra noastră, cu deosebire asupra Românilor ortodocși. Nu se mulțămesc cu invecivele cele mai ordinare, cu cari mai în fiecare zi ne delectează foile lor, scris'au corespondențe la foile nemțesci, cum sânt „Augsb. Alg. Ztg.“ și „Nordd. Alg. Ztg.“, chiemat'au într'ajutoriu pe episcopatul romano-catolic și gr. cat. ruten în favorul proietului lor pentru introducerea limbei maghiare în școlile elementare — acum se apucă și fabrică un articol de fond, 'l subscris cu un nume românesc „Popescu János“ și 'l publică în foaia subvenționată de regimul nostru „Bucu-

curesti hiradó“ ce apare în Bucuresci în limba maghiară. Acest „Popescu János“, care mai nainte — după cum dice — era inamic de moarte al Maghiarilor, iar acum cunoscând însușirile cele nobile ale națiunii maghiare 'i-a devenit deodată mare adorator, — reprobând pașii facuți de biserică română ortodocă din Ungaria și Transilvania pentru apărarea sa contra pericolului amenințatoriu, proceva sternele, ca să nu întârzie cu asternerea acelui proiect la dietă, căci după „dênsul“ numai prin o astfel de lege vor deveni toate naționalitățile Ungariei fericite.

Noi din parte-ne numai atâta dicem: să ferească Domneșu și pre naționalitatea maghiară și pre celelalte naționalități din Ungaria de astfel de amici.

* (Români în Dobrogea). Telegrama prefectului de Kiustenge din 1 Februarie, către d. ministru român al instrucțiunii publice:

Am satisfacțiunea a vă încunoscă că, în ziua de 29 Ianuarie trecut, a avut loc deschiderea solemnă a școlii din Mangalia. Un numeros public a asistat la servițiu divin ce a precedat. Un frumos discurs a fost pronunțat de către profesorul Varon, căruia a respuns administratorul Popasu, reprezentantul meu. Rog binevoști a dispune înaintarea urgentă a materialului școlar la o clasă primară, pând și aici negăsindu-se 'l voiu împărți școlilor din Mangalia, Kiustenge și Hârșova.

Prefect, Remus Opran.

Telegrama aceluiași prefect către ministrul sus arătat:

Astăzi am deschis cu solemnitate școala publică de băeți din orașul Kiustenge. Toate autoritățile civile și militare române, consiliul comunal, parte numeroasă a populațiunii creștine și mohamedane asistau. După servițiu divin, d. profesor Petrescu și ajutorul de primar, care este tătar, a rostit două discursuri, la cari am respuns; am distribuit parte din cărțile ce am. Serbătoarea a fost splendidă; băncile erau toate pline de copii musulmani și creștini. Mă voiu ocupa șilnic cu școala.

Prefect, Remus Opran.

* (Informații din Basarabia). Din Basarabia retrocedată se trămite șcierea, că tocmai cei din populația de acolo, cari anul trecut făcuseră agitațiile cele mai neiertate în favorul Rusiei și erau capii propagandei rusesci, se simt astăzi în modul cel mai trist desamăgiți de binefacerile (?) administrației rusesci. Ei se ved atât de crunt loviți încât 'și manifestă chiar în public (când nu se află vr'un spion rusesc pe acolo) adâncă lor remușcare și doresc să ajungă iarăși sub administrația română. Această împregiurare e cu atât mai caracteristică, că mai nemulțămiiți sânt tocmai cei de origine slavă, și fac larmă mai mare, pe când Români sufer în tăcere, după cum e naturul lor. Slavilor nemulțămiiți din Basarabia retrocedată nu le putem răspunde alta, decât că s'au deșteptat prea târziu.

* (Viața unui student român). Ni se scrie din Tezvin (comit. Timișului) următoarele.

Absolvând cu succes precelent a 3-a clasă normală în Lugoș, tinărul Iacob Ignaton fiu de învățătoriu nefavorizat de împregiurările materiale, fuse contrins ași întrerupe studiul aproape trei ani; după aceea cercetând de nou școala, dênsul a produs calculele pe carele din toate obiectele, până la a 4-a clasă gimnasială, esceland între toți conscolarii sei fără diferență de naționalitate.

Gimnasiul superior îl terminase tinărul student în Arad. Patru păreți nu prea înalți, de pe a căror suprafață se pute număra foarte bine toate

cărămizile, o fereastră cu doi ochieși mici, îngrădită pre din afară cu fer încărcat de rugină; iară spațiul încăperii, ce avea în podiment pardoseală de cărămidă arsă, era așa de îngust încât fără multă comoditate putea să cuprindă abia un pat scurt de fer, pe deasupra astrucat cu o poneavă de călți subțire; un cuptoriu din tinichia vechie și plin de găuri servea tinărului Iacob Ignaton mai adeseori și ca masă agrafiindul din când în când un îngrijitoriu de curte (Hausmeister) cu lemnele pentru foc.

De asemenea și hrana lui a fost mai puțin decât a unui prisioneriu trântit în întunerecul temniței. El rugase prin o epistolă pe tatăl seu, învățătoriu într'una din Transilvania, spre al ajutora cu un floren în toată luna; însă acesta abia la finitul anului 'i respunsese că, fiindu'i lea mică și de tot neregulată, așa încât nici pe sine nu se poate susține și pe ceialalți prunci mai mărungi, nu'l poate ajutora. Ce să facă? astăzi 'l ajută unul, mănă altul dintre conscolarii, câte cu un dărab de pâne, ori cu 2—3 cruceri, spre ași cumpăra însuși pâne. Așa a fost viața acestui tinăr pe cât a studiat gimnasiul superior din Arad, ba une-ori fără ași milua cât de puțin stomacul, el întrecea cu respunsurile pe toți conscolarii sei. El a pețiționat după stipendiu, dară fără rezultat.

Tocmai pe când tinărul I. Ignaton studiase al 2-lea an la academia de drepturi în vara trecută, a repausat de atâtea suferințe.

* (Tempeste și uragane).

Șilele trecute nisce tempeste și uragane teribile au băntuit sudul, ostul și vestul Franciei, nordul Spaniei și nordul Svițerei. Aceste tempeste au ținut mai multe șile și au rupt liniile drumurilor de fer și liniile telegrafice, au scos din rădăcini arbori, au rupt acoperemintele caselor și mai cu samă hornurile. Nisce adevărate ciclunuri au cădut preste unele locuri. Trecătorii nu se puteau ține pe loc și trenuri chiar au fost derailate. Riuurile și fluviile s'au umflat iute și au inundat multe orașe și sate. O asemenea perturbare de atmosferă nu se pomenesce să fi ecsistat din timpii cei mai depărtați. Pagubele cauzate sânt enorme.

„V. C.“

* (Incendiarea unei Biblioteci prețioase). Acum de câte-va șile a ars în Birmingham marele cabinet de lectură, și dinpreună cu dênsul s'a prefăcut în cenușă nu numai biblioteka publică, compusă din 80,000 tomuri, dară și biblioteka cea de toți cunoscută a lui Shakespeare care era în adevăr decorul și mândria erudițiilor din Birmingham. Biblioteka Shakespeariană consta din opt mii volume și era o colecțiune deplină de chirografe chalcografate, de esplicări, școlii și traducțiuni a poemelor acestui Eschil al Anglezilor și de toate edițiunile însoțite de gravuri alese.

În apropiere de dênsa deveni prada focului și altă bibliotecă, cea a poetului spaniol Cervantes, prețuită drept trei mii de lire sterlinge. Tot edificiul era asigurat pentru 24,000 lire; dar dauna provenită este mult mai mare și ireparabilă. Acest accident se întâmplă din cauza unui servitor care din nebagare de samă se încercă a încălzi pe de desupt tuburile înghețate ale luminei aerie.

* (Emblema Nihilistilor) este o Cruce, un Topor și o Torță „Cu crucea înainte, cu toporul să abată totul și cu torța să ardă totul: ca să se nască o Rusie nouă și liberă.“

Acesta este adevăratul sens al cuvântului nihilism, denumire dată teribilei societății secrete din Rusia.

* (O nouă industrie). Un învățat american, dice „Globul“ din Londra, a scos de curând la lumină o cu-

rioașă mică insectă care, deși cunoscută și întrebuințată de mult timp în America centrală, n'a fost atras până acum atențiunea ce, în urma descrierei făcute, o merită din toate punctele de privire. Această insectă, numită de Englezi *nun* sau *neen* este o mică homopteră din familia cochenilelor; ea produce un felu de ulei de un preț însemnat.

Această insectă, care se hrănește din foile de manguier și din alte plante de aceeași specie, este prinsă de locuitorii din Iucatan în timpul ploilor cari țin din Aprilie până la Septembrie, și apoi e aruncată în apă caldă sau pusă la foc spre a estrage din ea substanța grasă. Insecta este de o lungime aproape de un palmac și de culoare galbînă; grăsimea ce e din ea e gălbie închisă, are miros de un ulei deosebit, și consistența ei are oare-care asemănare cu cea a axongiului sau a sêului, după temperatură.

Dar gradul ei de topire e mult mai mare decât acela al untului, și când este espusă la o temperatură mai rădăcată, o parte din materia uleoașă evaporându-se, condițiunile se schimbă, și ea formează atunci o masă compactă dar flecșibilă, galatinoasă, insolubilă în esența de ulei de terpenin, și care nu se mai poate ataca nici prin căldură nici prin frig, ceea ce face ca ea să fie de mare preț la amestecul colorilor și la lustruri și jumalțuri.

Arđend productul acesta, se capătă un ulei rihos, des, care are o putere de lipire surprinđetoare, aproape ca gutta-perch și care păstrează semi-fluiditatea sa mai multe zile. În starea sa naturală, în momentul recoltei și la o temperatură ordinară, grăsimea de *nun* se topește ușor.

Afară de întrebuințarea ce fac locuitorii Iucatanului cu acest ulei și smalțuri, se ăice că e foarte prețuită și ca medicament pentru usul estern.

Se mai propun și alte întrebuințări la care această substanță ar pute servi cu folos. Ea poate face hârtia și țesăturile impermeabile; și se poate utiliza și ca mucilagiu în casurile în care cleiul sau gumile nu convin.

Se ăice că această insectă este foarte numeroasă în America centrală și fiind că ea se hrănește din plante cari au asemene o valoare comercială fără a aduce vre-o vătămăre grăsimea ei este chemată de a deveni un product așa de însemnat ca și cochenila sau lacul, cari provin din insecte de o specie analoagă.

* (Minele de diamant în China). Printre bogățiile minerale ale Chinei, în districtul Shantung, trebuie a se număra diamantele.

Iată câte-va particularități interesante asupra acestei petre mici și asupra mijloacelor ce întrebuințază indigenii pentru a le găsi:

Aceste diamante, foarte mici, variază dela mărimea unui grăunte de meu la cea a unei gămălii de bold, cu toate că se găsesc câte odată și mai mari. S'a adus de curând unul la Cheefoo, de mărimea unui bob de mazere și a fost vândut unui mandarin.

Iată în ce chip se găsesc:

Oamenii având nise încălțeminte mari de paie strêbat năsipșurile văilor și cursurile apelor din munții diamantiferi din Chinkangling, aflători la 15 mile spre meadă-đi-rêsărit de Jichow-foo. Diamantele cari sunt ascuțite, strêbat în paie și rêmân acolo. Aceste încălțeminte se strîng mai multe la un loc, se ard și se caută apoi diamantele prin cenușă.

Preoții templelor din Chinkangling cari fac comerțul cu ametistele și cu cristalele de stâncă de Lao-Shan, sunt aceia care vând aceste mici pietre prețioase. Dela dênșii sunt cumpărate pentru a fi duse la bălcui-

rile cele mari ce se țin în fie-care an la Șușov, Laişow-foo și Hivanghaien.

* (Încăldirea cu vapor). În America s'a rezolvat cestiunea încăldirii unui oraș întreg printr'un singur cuptor central, care transmite căldură prin curente de vapor răspândite în toate direcțiunile, ca și gazul, prin tuburi conductoare. La Detroit (Michigan) această organizațiune funcționează deja perfect de vre-o lună de zile.

La New-York o companie a primit autorisarea, de a stabili conducte de căldură prin strade, după ce a depus o cauțiune de 250,000 franci spre a garanta reparațiunea pavagiului; ea s'a angajat a încălđi toate edificiile publice cu un preț inferior cu o treime celui ce costă încăldirea ordinară. Pe lângă aceste va da, în timp de zăpadă, mașini de vapor ce vor fi întrebuințate spre a topi momentan zăpada de pe strade.

* (Diaristica în Paris). În Paris apar actualmente 1,190 foi cuotidiane, ebdomadare sau lunare. Din aceste sânt 59 diare cuotidiane și 17 reviste politice, 71 diare religioase, 104 de jurisprudență și administrațiune, 153 de comerț și finanțe, 23 de geografie și istorie, 139 de lectură recreativă, 31 de instrucțiune, 90 de literatură, filologie și bibliografie, 18 de belearte, 4 de fotografie, 8 de arhitectură, 15 de muzică, 17 de teatru, 70 de mode, 134 de tehnologie și industrii diverse, 80 de medicină și farmacie, 48 de științe, 29 de arta militară și marină, 38 de științe agricole, 23 de sport și 27 diverse.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Berlin, 7 Martie n. Senatul imperial germân a respins în a doua cetire legea despre puterea penală și a primit propunerea lui Stauffenberg, ca comisiunea pentru regulamentul casei să examineze, dacă sânt de lipsă schimbări în regulamentul casei.

Paris, 7 Martie n. Comisiunea decise cu 21 contra 7 voturi a propune darea în judecată a cabinetului din 16 Maiu.

Neapole, 7 Martie n. Passanante fu condamnat la moarte.

Concursurile propuse de societatea academică română,

conform decisiunilor luate în sesiunile de pe la anul 1878.

I. Premie privitoare la filologie și literatură.

A. Premiu Zappa.

(pentru traduceri de autori clasici, eleni și latini).

Conform decisiunei luate în sesiunea anului 1878, se publică concurs pentru cea mai bună traducțiune din:

a) Plinius Căcilius Secundus (junior). Epistol. liber VIII, 1—21.
b) Plutarchus. Vita Pelopidæ. cap. I—XXII inclusiv.

c) Herodotus. Historiarum lib. IV, § 51—100, cu condițiunile următoare:

1. Traducțiunea va fi într'o limbă românească, cât se poate de curată și de elegantă, căutând a se reproduce în traducere calitățile autorului tradus.

Traducătorii sânt datori a da note critice asupra diferitelor lecțiuni ale locurilor obscure din text, cum și note esplicative asupra terminilor tehnici și numelor proprii cari vin în textul autorului.

2. Manuscriptele venite mai târđiu de 15 August 1879 nu se vor lua în considerațiune.

3. Manuscriptele vor fi scrise cât se poate de corect și ligibile, însă nu de mâna traducătorului, ci de alta străină, bine cusute într'un fascicul și paginate. În fruntea manuscriptului se va scrie o devisă în ori-ce limbă și tot cu mână străină. Pe lângă manu-

script se va alătura și o scrisoare închisă cu sigil fără inițialele autorului, adresată președintelui societății academice și purtând în afară devisa manuscriptului, scrisă tot cu mână străină, iar în lăuntru numele autorului traducțiunii.

4. Manuscriptele se vor censura și judeca de secțiunea filologică, care va propune premiul destinat pentru aceste lucrări.

5. Manuscriptele nepremiate se vor păstra în arhivul societății până ce se vor reclama de autorii lor, ale căror nume rêmân necunoscute, fiind că plicurile ce le vor cuprinde nu se vor deschide.

6. Premiul pentru cea mai bună traducere de 20 pagini (după edițiunile stereotipe ale lui Tauchnitz din Lipsca) va fi de lei 120.

7. Cel ce va obține premiul ca cel mai escelente traducător al celor 20 de pagini de cari e vorba în articolii precedenți, va fi însărcinat de societate a face traducțiunea autorului întreg, cu premiul ficsat de lei 120, pentru fie-care 20 pagini (calculate după edițiunile mai sus citate, fără ca pentru aceasta să se escludă consultarea altor edițiuni, în lucrarea traducțiunilor)*.

8. Traducătorul astfel însărcinat de societate va fi dator a urma lucrarea cu aceiași diligență, esactitate, elegantă și puritate de limbă cu care a făcut și proba premiată. El va fi dator a da pre fie-care an câte 200 pagini de traducere din edițiunea luată de normă.

9. Traducțiunea se va examina de secțiunea filologică a societății, și aflându-se conformă condițiunilor de mai sus, se va da la tipariu, iară traducătorului se va respunde remunerațiunea cuvenită. La cas însă când traducțiunea n'ar corespunde condițiunilor stabilite, ea se va trimite autorului cu observațiunile făcute de secțiunea filologică și invitațiune de a o amenda.

10. Când traducătorul, din ori-ce cauză, n'ar mai continua lucrarea, atunci se va publica din nou concurs de probă, în condițiunile de mai sus.

11. Autorul clasic, care trece preste 500 pagini, se va împărți între mai mulți concurenți ce vor escela la concurs.

12. Tipărirea autorului tradus se va face de societate în 1000 esemplare, format în octav ordinar, cu litere garmond și pre hârtie albă curată, după un model ales de societate. Formatul adoptat, literele și hârtia aprobate vor servi pentru toți autorii traduși și tipăriți cu spesele societății. Prețul unui exemplar scos la vândare se va defgi în raport cu spesele făcute cu traducerea și tipărirea lui, așa ca din vândarea primei edițiuni să easă și să se încaseze cu procentele lor toți banii vërșăți cu această edițiune.

13. Traducătorii operelor premiate de societate sânt liberi a scoate o a doua edițiune din traducțiunea făcută de dênșii; însă numai după trecerea întâiei edițiuni făcută de societate, ei rêmân proprietari pre traducțiunile lor.

14. Când societatea va afla de cuviință a face o nouă traducțiune din un autor deja tradus și publicat cu spesele ei, ea va fi liberă a procedea la aceasta, fără ca întâiul traducător să aibă dreptul de a se opune.

B. Premiu Năsturel.

(din seria A. pentru subiecte puse la concurs, d) referenți la limbistică și istoria filologică sau literară a limbei române).

Conform decisiunei luate în sesiunea anului 1876, se publică concurs asupra tesei următoare:

*) Pentru traducerea lui Pliniu Junior se recomandă în special, edițiunea d-lui Keil, cu notele d-lui Th. Mommsen.

„Studiu asupra producerilor literare în limba română din epoca lui Mateiu Basarab (1633—1654), în care se vor avé în vedere atât documentele oficiale și particulare, redactate în limba română în acea epocă, cât și cărțile traduse și tipărite românește pe atunci, precum și ori-ce elemente literare relative la mișcarea culturii române în acel period; se va studia cu o specială atențiune viața și activitatea literară a eruditului mare logofet al țerei din acel timp, Udriste (Orestu sau Uriil) Năsturel din Feresci, cumnat al lui Mateiu Vodă și străbun al fericitului nostru donator.“

Condițiunile concursului vor fi:

1. Disertațiunea va fi scrisă în limba română, cu stil clar și corect.

2. Mărimea lucrării va fi de 10—15 coale de tipar, format în 4° mic sau în 8°, ordinar, litere cicero.

3. Terminul presentării manuscriptelor la concurs va fi 15 August 1879.

4. Manuscriptele se vor presenta anonime, purtând o devisă, care va fi reproducă de un plic sigilat, conținând numele concurentului.

5. Premiul ce se va acorda opului celui mai bun, va fi de lei 5000 fără a pute fi împărțit.

6. Societatea academică și rezervă dreptul de a tipări în publicațiunile sale disertațiunea ce se va premia.

Bursa de Viena

din 7 Martie n. 1879.

Metalicele 5%	63 35
Împrumutul naț. 5% (argint)	63 95
Împrumutul de stat din 1860	146 20
Acțiuni de bancă	790 —
Acțiuni de credit	231 10
London	116 65
Argint	—
Galbin	5 54
Napoleon d'aur (poli)	9 29
Valuta nouă imperială germână	57 35

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 22 Martie imobil. lui Albert Jesek în Cluj (trib.); în 12 Martie imob. lui Ioan N. Gologan în Satulung (trib. Brașov); în 22 Martie și 25 Aprilie imob. rêmasului lui Emeric Balog în Aldoboly (jud. cerc. S. Szt. György); în 2 Aprilie și 2 Maiu imob. lui Pavel Orban în Mărcuș; în 28 Martie și 29 Aprilie imob. lui Iosif Pál în Nyujtod; în 27 Martie și 28 Aprilie imob. lui Andreiu Iakobus în Sasfalău; în 1 Aprilie și 1 Maiu imob. lui Albert Fülöp în Gelencze; în 21 Martie și 21 Aprilie imob. lui Ioan Boiu în Moksa; în 1 Aprilie și 1 Maiu imob. lui Grigorie Lucacs în Gelencze; în 29 Martie și 30 Aprilie imob. lui Carol Demeter în Albiș; în 17 Martie și 17 Aprilie imob. lui Francisc Cseh în Alcernaton (jud. cerc. K. Vársárhely); în 12 Martie și 12 Aprilie imob. dnei Nicolau Bányay în Sz. Uyvár (jud. cerc.); în 27 Martie imob. lui Alecsandru Szentpali și soției sale în Ibașfalău (trib.); în 15 Martie și 15 Aprilie imobil. lui Ladislau Bibo în Arapatak (judec. cerc. S. Szt. György); în 10 Martie imobil. lui Teodor Mateiu în Căpușul mare (trib. Cluj); în 21 Martie și 21 Aprilie imob. rêmasului după Ioan Bauer în Binținț (trib. Deva); în 17 Martie și 16 Aprilie imob. lui Pasto și Candia Birbass în Blăjeni; în 20 Martie și 19 Aprilie imobil. comunei Budjesd (jud. cerc. Körösbánya); în 28 Martie și 4 Aprilie imob. lui Pavel Nagy în Csik-Szentivány (trib. M. Vársárhely); în 29 Aprilie și 29 Maiu imob. lui Ladislau Nemet și rêmasului după Ștefan Dan în Orăștie; în 27 Martie și 26 Aprilie imob. lui Nicolae Vale în Kozoya (trib. Deva); în 21 Martie și 4 Aprilie imob. lui Iosif Sigyarto în Reghinul unghuresc (jud. cerc. Reghin);